

SYSTEM WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI DLA KONKURENCYJNOŚCI KRAJU

Dla bezpieczeństwa i jakości obrotu gospodarczego bardzo ważnym zagadnieniem jest **pewność prawa**. Daje ona poczucie bezpieczeństwa, możliwości rozwoju oraz obniża ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej. Niestety coraz częściej niesprawny wymiaru sprawiedliwości staje się hamulcem rozwoju gospodarczego Polski. Z prac zespołu Europejskiego Kongresu Finansowego wynikają następujące rekomendacje:

I. Powinna obowiązywać zasada wyważenia interesów: publicznego i prywatnego

Uzasadnienie:

Konstytucyjnie chroniona równość (bez względu na status oraz pozycję ustrojową) oraz kodeksowa równość stron umowy wraz z zasadą współdziałania przy realizacji umowy potwierdzają, że nie tylko państwo (sektor publiczny), ale także prywatni przedsiębiorcy działają na rzecz dobra wspólnego.

Istniejące silne tendencje do preferowania interesu państwa w stosunkach kontraktowych wymagają szybkiej zmiany. Tendencje te, wywodzące się z czasów PRL-u, mając także podstawy w obawie przed posądzeniem

o korupcję, powodują, że interes państwa jest nierzadko fetyszizowany i utożsamiany z interesem publicznym (dobrem wspólnym). Istnieje potrzeba rozumienia interesu publicznego jako dobra wspólnego, a nie tylko jako interesu państwa.

II. Należy poprawić poziom legislacji , celu zrozumiałego komunikowania idei ustawodawcy i jasnych rozwiązań normatywnych. Działaniom tym powinien towarzyszyć konsekwentny proces deregulacji.

Uzasadnienie:

Doraźnie tworzone akty prawa w celu rozwiązania bieżących problemów lub osiągnięcia bieżących celów politycznych prowadzą do uchwalania złego prawa, co znajduje swoje odzwierciedlenie w nieustannych nowelizacjach. Prowadzi to w konsekwencji do trudności w stosowaniu prawa. W rezultacie sądy powszechne, a następnie Sąd Najwyższy są zmuszone do zastępowania ustawodawcy i ingerowaniu w treść prawa w celu umożliwienia rozpoznania sprawy .

Poprawienie poziomu legislacji powinno się wiązać głównie ze zmniejszeniem liczby uchwalanych ustaw. W tym celu poza systemem monitorowania funkcjonowania prawa powinno się rozważyć zmianę systemu przygotowywania i uchwalania ustaw. Poza szacunkiem do już uchwalonego prawa istotne jest ograniczenie tzw. szybkiej ścieżki legislacyjnej.

III. Należy skrócić czas rozstrzygnięcia sporów w sprawach gospodarczych poprzez usprawnienie działania sądów na poszczególnych szczeblach oraz szerszego stosowania sądownictwa polubownego.

Uzasadnienie:

Czas i jakość rozstrzygnięcia sporów w relacjach publiczno-prywatnych zależy jest od dwóch podstawowych czynników: stylu pracy administracji oraz sposobu funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

Należy zmienić styl pracy administracji w kierunku administracji konsultującej i negocjującej w miejsce funkcjonującego modelu imperatywnego. Należy dopuścić uznanie administracyjne w zakresie znacznie szerszym niż dotąd, przy czym nie chodzi tylko o zakotwiczenie owej instytucji w regulacjach prawnych, ale przede wszystkim w stworzeniu warunków do korzystania z niej w praktyce. Dziś prezentowany model walki

z korupcją (tzw. szczelne prawo) eliminuje, co do zasady, uznanie z systemu prawa (nawet tam gdzie

pozostaje nie jest stosowane przez urzędników w obawie przed posądzeniem o korupcję). Ten model walki

z korupcją powinien ulec zmianie. To nie tzw. szczelne prawo, niemożliwe zresztą do osiągnięcia, ale szeroka kontrola społeczna jest drogą jaką należy pójść walcząc z korupcją. Ważnym aspektem związanym ze zmianą sposobu funkcjonowania administracji jest urealnienie odpowiedzialności administracji za podjęte działania. Zmiana stylu pracy administracji umożliwi radykalne zmniejszenie ilości sporów i odciążenie wymiaru sprawiedliwości.

Zasadniczą kwestią jest konieczność zapewnienia egzekucji przyjętych w prawie rozwiązań: szybkie terminy załatwiania spraw, sprawne procedury sądowe czy rozwinięte sądownictwo polubowne.

Należy podjąć prace nad usprawnieniem funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności:

- wprowadzeniem profesjonalnego zarządzania sądami na poszczególnych szczeblach,
- uelastycznieniem procedur sądowych,
- ujednoczeniem orzeczeń sądowych w podobnych sprawach,
- należyтым wykorzystaniem ustalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych (zwłaszcza apelacyjnych) w codziennej praktyce gospodarczej,
- powołaniem Ośrodka Ekspertyz Gospodarczych, wspomagających merytorycznie system wymiaru sprawiedliwości,
- opracowanie modelu kompetencyjnego dla sędziów zajmujących się sprawami gospodarczymi i zarządzania systemem szkoleń z nim związanych.